

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ НА ІНТЕГРОВАНИХ КОРЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТТЯХ

Димінська Мар'яна Павлівна,
Магістранта спеціальності А6 Спеціальна освіта
(А6.02 Корекційна психопедагогіка) Херсонський державний
університет
zuzinamar@gmail.com

Науковий керівник:
Дрозд Лідія Вікторівна
докторка філософії (PhD) 053 Психологія, старша викладачка
кафедри спеціальної освіти Херсонський державний університет

Сучасна архітектура інклюзивного дошкілля в Україні перебуває на стадії концептуальної трансформації, що зумовлено необхідністю імплементації гуманістичних стандартів та подолання афективних дефіцитів у дітей з особливими освітніми потребами (ООП). На перехресті психолого-педагогічних пошуків особливої ваги набуває соціально-емоційне навчання (SEL), яке виступає фундаментальною платформою для зміцнення резильєнтності дитини та її успішної адаптації в соціумі. Концептуалізація зазначеної проблеми вимагає відходу від механічного засвоєння знань на користь формування цілісного внутрішнього ресурсу, що дає змогу дитині ефективно ідентифікувати та регулювати власні модальності почуттів [2].

Соціально-емоційний розвиток дошкільника з нозологіями, зокрема з розладами аутистичного спектра, розглядається в сучасному науковому дискурсі як складний цілеспрямований процес, що потребує системної послідовності стратегій для гармонізації емоційного інтелекту.

Здійснюється поступова інтериоризація соціальних норм через розвиток соціальної перцепції та здатності до сталого діалогічного контакту. У цьому контексті ключову роль відіграє архітектоніка п'яти доменів компетенцій: самоусвідомлення (розуміння емоційних патернів), саморегуляція (контроль поведінкових актів), соціальна свідомість (емпатійне прийняття позиції іншого), навички міжособистісної взаємодії (кооперація в групі) та відповідальне прийняття рішень (прогнозування наслідків власних дій) [5].

Реалізація інтегрованого підходу на корекційних заняттях передбачає органічну конвергенцію зусиль практичного психолога та вчителя-логопеда. Така міждисциплінарна синергія дозволяє одночасно здійснювати корекцію мовленнєвого дизонтогенезу та фасилітацію емоційної грамотності дитини. Логопедичний складник забезпечує вербалізацію почуттів та збагачення словника назвами складних емоційних станів, тоді як психологічний вплив спрямовується на валідацію емоційних інтенцій дитини та зниження рівня її фрустрації.

Важливою умовою успішності такої роботи є перехід від суто академічного викладу до ігрового моделювання соціальних історій, де кожна ситуація виступає тренажером для відпрацювання навичок емпатії та комунікативної спроможності [1].

Практична імплементація соціально-емоційних технік у діяльність інклюзивних груп передбачає використання широкого спектра інноваційних інструментів. До них належать візуальні маркери емоцій (Mood Meter, «Зони регуляції»), які допомагають дітям із ООП категоризувати внутрішній хаос переживань у зрозумілу кольорову систему, та релаксаційні ритуали в «куточках спокою» [4]. Крім того, розвиток комунікативних навичок у дошкільників із порушеннями розвитку досягається через специфічні методики формування соціальної взаємодії, що мають на меті не лише виправлення дефекту, а й підвищення загальної якості життя дитини в родині та садочку.

Ефективність соціально-емоційного генезису особистості значною мірою детермінується рівнем залученості батьківського співтовариства та якістю соціальної підтримки родини фахівцями [3]. Постійний моніторинг динаміки змін у сферах автономії та соціальної комунікації дозволяє своєчасно коригувати індивідуальну програму розвитку, забезпечуючи максимальну відповідність педагогічних впливів потребам кожної дитини. Отже, системна робота над розвитком соціально-емоційних навичок у дошкільників із ООП на засадах інтеграції та валідації є стратегічною інвестицією в майбутнє, що створює фундамент для становлення конкурентоспроможної та психологічно стійкої особистості.

Список використаних джерел:

1. Башкір О. І. Роль соціально-емоційного навчання у підготовці інтелектуальної еліти нації. Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Психологія. 2024. Вип.70. С. 45–58.
2. Елькін О., Рассказова О., Гринько В., Марущенко О. Зміцнення освіти через соціально-емоційне навчання: актуальні напрями дослідження в Україні та світі. ScienceRise: Pedagogical Education. 2024. № 1 (58). С. 79–86.
3. Мінакова І. Шляхи формування соціально-емоційних навичок у дітей з особливими освітніми потребами. Освіта на здоров'я. 2025. Вип. № 02. С. 197–205.
4. Савенко О. С. Розвиток комунікативних навичок у дітей з аутизмом. Київ : Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти, 2023. 112 с.
5. Супрун Г., Шалабоніна С. Особливості соціально-емоційного розвитку дітей старшого дошкільного віку з аутизмом. 2023. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/49256/1/H_Suprun_S_Shalabonina_The%20Peculiarity_2023.pdf.